

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ
ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ**

На сьогоднішній день, динаміка наукових досліджень у проблемному полі мовленнєвої діяльності дає можливість стверджувати, що простежується постійна увага до зазначеної тематики з боку вчених різних галузей науки.

Різні аспекти мовленнєвої діяльності досліджувались психологами, соціологами, лінгвістами, філософами, педагогами. Даній проблемі присвячені роботи лінгвістів (Д.Баранник, І.Білодід, В.Гумбольдт, Ф. де Соссюр, О.Шахнарович, Л.Щерба, Н.Юр'єва та ін.), психолінгвістів (Є.Верещагін, І.Зимня, Л.Калмикова, О.Леонтьєв, Т.Рябова та ін.), філософів (М.Бахтін, А.Брудний, Е.Маркарян, Ф.Михайлова, Б.Шорохова, М.Ярошевський та ін.), психологів (Л.Виготський, С.Рубінштейн та ін.), лінгводидактів (А.Богуш, М.Вашуленко, Н.Гавриш, Н.Луцан, Є.Пассов, В.Скалкін, Т.Ушакова та ін.), логопедів (О.Вінарська, О.Грибова, В.Глухов, Л.Єфименкова, Б.Ковшиков, Р.Левіна, Є.Соботович, В.Тарасун, Л.Халілова, С.Шаховська, М.Шеремет та ін.).

Аспекти мовленнєвої діяльності в спілкуванні розглянуто в працях А.Вербицького, В.Дружиніна, Г.Ксенофонтової, В.Куніциної, С.Нікітчиної, Г.Щукіної та ін. Аналізу спільності рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності присвячено роботи В.Ільїна, З.Кличнікової, С.Толкачової і т. д. Діяльнісний підхід до вивчення мовленнєвих процесів відображено в дослідженнях В.Артемова, Л.Дергачової, М.Жинкіна, М.Красногорського, О.Леонтьєва, О.Соколова, Р.Тонкової-Ямпольської та ін. Питання формування та розвитку мовленнєвої діяльності у дітей із тяжкими порушеннями мовлення досліджували О.Вінарська, О.Грибова, В.Глухов, Л.Єфименкова, Б.Ковшиков, Р.Левіна, Є.Соботович, В.Тарасун, Л.Халілова, С.Шаховська, М.Шеремет та ін.

Аспекти мовленнєвої діяльності в спілкуванні розглянуто в працях А.Вербицького, В.Дружиніна, Г.Ксенофонтової, В.Куніциної, С.Нікітчиної, Г.Щукіної та ін. Аналізу спільності рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності присвячено роботи В.Ільїна, З.Кличнікової, С.Толкачової і т. д. Діяльнісний підхід до вивчення мовленнєвих процесів відображено в дослідженнях В.Артемова, Л.Дергачової, М.Жинкіна, М.Красногорського, О.Леонтьєва, О.Соколова, Р.Тонкової-Ямпольської та ін. Питання формування та розвитку мовленнєвої діяльності у дітей із тяжкими порушеннями мовлення досліджували О.Вінарська, О.Грибова, В.Глухов, Л.Єфименкова, Б.Ковшиков, Р.Левіна, Є.Соботович, В.Тарасун, Л.Халілова, С.Шаховська, М.Шеремет та ін.

Проте, незважаючи на поглиблену розробку проблеми мовлення й мовленнєвої діяльності, виступає вся складність і непослідовність її вирішення: термінологічна строкатість, широкомасштабність та багатоваріантність розуміння ученими її теоретичних засад.

Дискусійні положення, які існують із цього приводу, свідчать про важливість та актуальність проблеми для різних наукових галузей, зокрема логопедії. Не втрачає актуальності твердження М.Жинкіна про те, що різні дисципліни, зокрема, «мовознавство у всіх аспектах.., фізіологія в галузі проблем, пов'язаних із діяльністю другої сигнальної системи, фізика в розділі акустики, логіки, і, нарешті, психологія – кожна з цих галузей знань, ідучи своїми шляхами та дорогами, вивчають однаковий об'єкт – мовленнєву діяльність, але кожна розглядає її зі свого боку, вирішуючи свої певні завдання, виокремлює свої точки зору на істотні характеристики. «При цьому виникає потреба не лише в принципових, філософських положеннях, які є загальними, але й у спеціальній розробці теорії питання, заснованої на системі фактів, що досить широко та глибоко охоплює матеріал, який вивчається для того, щоб можна було б зробити важливі практичні висновки».

Отже, мовленнєву діяльність вчені визначають як: 1) єдність «мови» та «мовної здібності» (Ф. де Соссюр); 2) дві взаємопов'язані сторони одного явища – мовленнєвої діяльності, що нерозривно пов'язує «мову» та «мовлення» (Бодуен де Куртене); 3) «специфічний прояв людської поведінки» (Е.Косеріу); 4) сукупність процесів висловлювання та розуміння (Л.Щерба); 5) процес використання людиною мови для спілкування (О.Леонтьєв); 6) один із універсальних, загальних механізмів культури, які діють при будь-яких проявах людської скооперованої соціальної активності (Е.Маркарян)

УДК 378:373.3.011

ПРОДАН Н.І., ФЕНЧАК Л.М.,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Необхідність вирішення проблеми збереження здоров'я викликане насамперед соціальним замовленням на особистість здатну до здорового способу життя та корисну для суспільства. Збереження і зміцнення здоров'я всіх учасників освітнього процесу в сучасних умовах навчання можливе шляхом формування здоров'язбережувального освітнього простору.

Базовими дослідженнями для з'ясування суті і структури поняття «здоров'язбережувального середовища» стали вітчизняні доробки Т.Бойченко, Т.Бережної, Б.Долинського. Педагогічні дослідження в галузі формування навичок здорового способу життя особистості у навчальному процесі розглядали науковці та практики І.Акімова, Н.Колотій, В.Грушко, С.Рибалько, О. Рибалка, А.Царенко та інші. Дослідження впливу етносоціальних і



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>